

07.09.2015

Sj/1

§ 824

V 23.9.2015, Sosialidemokraattisen valtuustoryhmän ryhmäaloite kaupungin työllisyysohjelman laatimiseksi

HEL 2015-001844 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Ritva Viljanen

Lisätiedot

Ilkka Haahtela, maahanmuutto- ja työllisyysasioiden päällikkö, puhelin: 09 310 25565
ilkka.haahtela(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää katsoa Sosialidemokraattisen valtuustoryhmän ryhmäaloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Sosialidemokraattinen valtuustoryhmä esittää 13 valtuutetun allekirjoittamassa ryhmäaloitteessa Helsingin kaupungin työllisyysohjelman perustamista. Aloitteessa tuodaan esille työllisyysohjelman keskeiset kohdat, joista ensimmäisenä on työllisyyden hoidon saattaminen kaupungin strategiseen keskiöön. Aloitteessa esitetään kaikkiaan kahtatoista toimenpidettä tai toimenpidekokonaisuutta, joiden tavoitteena on kaupungin työllisyyspolitiikan vahvistaminen ja entistä tehokkaampi työllisyyden hoitaminen.

Kaupunginvaltuuston työjärjestyksen 22a §:n mukaan kaupunginhallituksen on esitettävä ryhmäaloite valtuuston käsiteltäväksi siten kuin 22 §:ssä määrätään sellaisen aloitteen käsittelemisestä, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua. Ryhmäaloite on esitettävä valtuuston käsiteltäväksi kahdeksan kuukauden kuluessa.

Kaupunginhallitus toteaa, että ehdotus työllisyydenhoidon saattamiseksi kaupungin strategian keskiöön on ajankohtainen ja kannatettava. Kuten ryhmäaloitteessa todetaan, kuntien vastuut pitkäaikaistyöttömyydestä ovat kasvaneet viime vuosien aikana merkittävästi. Lakisääteinen vastuu työllisyydenhoidosta on valtiolla, mutta kuntien vastuuta on korostettu asettamalla niille aikaisempaa laajempi rahoitusvastuu pitkään työttömänä olleiden työmarkkinatuesta. Viime vuosien kehityssuuntana on ollut, että valtio siirtää kunnille vastuutaan työllisyydenhoidosta, mutta valta ja keskeisimmät välineet työllisyydenhoitoon ovat edelleen valtiolla. Kaupunki on riippuvainen lähes kaikissa työllistämistoimenpiteissään valtion päätöksenteosta. Valtio päättää mm. palkkatukena myönnettävistä rahoista työttömien palkkaamiseksi.

Kun verrataan Suomen tilannetta Tanskaan, niin Tanskanmallissa oleellista on nimenomaan se, että vastuun lisäksi myös valta työllisyydenhoidosta on Tanskassa siirretty yhdelle taholle. Toisen valtion toimintamallien yksittäisiä osia ei kuitenkaan voida suoraan soveltaa Helsingin työllisyydenhoitoon. Kyse on kokonaisuudesta, jossa eri osien toimivuus on sovitettu yhteen. Valtion ja kunnan välisen työnjaon muuttaminen edellyttää valtakunnallisia lainsäädännön muutoksia.

Hallitusohjelmassa todetaan, että "selvitetään työvoimapalveluiden siirto resursseineen vaikeimmin työllistyvien osalta kuntien vastuulle työssäkäyntialueittain, Tanskan mallin mukaisesti. Voimavarat ja työllistämisvastuu yhdistetään, mikä tekee nopean työllistämisen kunnille taloudellisesti houkuttelevaksi." Helsingin kaupungin tarkoituksena on aktiivisesti edistää sitä, että selvittely tehtäisiin kaupunkiseutujen kokeiluilla, joissa Helsinki olisi mukana.

Nykyisessä valtion ja kunnan suhteessa on tärkeää panostaa valtion TE-toimiston kanssa tehtävään yhteistyöhön ja kumppanuuteen, jossa sovitaan selkeät vastuut, roolit ja tehtävät.

Vs. kaupunginjohtaja asetti johtajistossa 1.10.2014 työllisyydenhoidon työryhmän, jonka tehtävänä oli arvioida kaupungin työllisyydenhoidon vaikuttavuutta, asiakaslähtöisyyttä ja taloudellista tarkoituksenmukaisuutta sekä antaa näitä koskevia ehdotuksia. Työryhmän tehtävänä oli antaa myös ehdotuksensa työllisyydenhoidon kokonaisuuden tarkoituksenmukaisesta organisoitumisesta. Kaupunginjohtaja päätti johtajistokäsittelyssä 17.6.2015 kehottaa kaupunginkansliaa valmistelemaan työllisyydenhoidon uudistamista em. työryhmän esityksen pohjalta. Samalla kaupunginjohtaja päätti asettaa työmarkkinatuen kuntaosuuden voimakkaan kasvun vuoksi työmarkkinatukityöryhmän, jonka tehtävänä on seurata

työmarkkinatuen kuntaosuuden kehittymistä ja työllistämistoimenpiteiden vaikuttavuutta sekä tehdä ehdotuksia lisätoimenpiteiksi työllistymisen parantamiseksi ja kuntaosuuden kasvun pysäyttämiseksi.

Työllisyydenhoidon työryhmä havaitsi työskentelynsä aikana, että kaupungin työllisyydenhoidon kokonaisuus on nykyisellään sirpaloitunut, mistä aiheutuu haittaa sekä asiakasprosessien jatkuvuudelle että kaupungin kyvylle sopia yhteistyöstä kumppaneidensa kanssa. Yksittäisinä toimenpiteinä kaupunki tuottaa toimivia ja tarkoituksenmukaisia palveluja, mutta suurin haaste on se, että ne eivät muodosta selkeää kokonaisuutta. Tämän vuoksi on keskeistä luoda kaupungin työllisyydenhoidosta yhtenäisesti johdettu ja yhtenäiset tavoitteet omaava palvelukokonaisuus. Palvelukokonaisuudella tulee olla käytössään yhtenäiset työvälineet, kuten tietojärjestelmät, seuranta- ja palautejärjestelmät sekä palvelutarpeen arvioinnin välineet.

Työllisyydenhoidon palveluilla on aina tavoiteltava siirtymiä kohti avoimia työmarkkinoita. Työllisyydenhoidon resurssit on organisoitava uudelleen näiden tavoitteiden mukaisesti. Kehittämällä työllisyydenhoitoa yhtenäiseksi palvelukokonaisuudeksi voidaan samalla varmistaa kaikkien palveluiden piirissä olevien asiakkaiden ulottuville samat palvelut, esimerkiksi yritysyritys Duurin asiakkaille. Työllisyydenhoidon kokonaisuuden saaminen yhtenäisemmäksi kokonaisuudeksi on myös edellytys sille, että kaupunki pystyy olemaan johdonmukainen ja vahva neuvotteluosapuoli valtion kanssa työllisyydenhoidon asioissa.

Ryhmäaloitteen mukaisesti työllisyydenhoito on saatettava kaupungin strategian keskiöön. Työllisyydenhoidon on näyttävä vahvemmin osana kaupunkitasoista strategiaa yhdessä elinkeinoasioiden kanssa. Työllisyydenhoidosta on perusteltua laatia valtuustostrategiaan pohjautuva työllisyyden toimeenpano-ohjelma, jossa linjataan vuosittaisia työllisyyden painopisteitä, tavoitteita ja toimenpiteitä aikaisempaa selkeämmäksi kokonaisuudeksi. Ohjelma käsitellään kaupunginhallituksessa sekä perustettavassa työllisyystoimikunnassa, jolloin toimikunnassa olevat kaupungin ulkopuoliset jäsenet sitoutuvat yhteisiin tavoitteisiin.

Ryhmäaloitteessa esitettyjen kohtien osalta on Helsingissä edetty seuraavasti:

1.

Kaupunginkansliassa on valmistelussa esitys kaupunginhallituksen alaisuuteen perustettavaksi työllisyystoimikunnaksi, jossa kaupungin

johdon ja poliittisten puolueiden lisäksi edustettuina olisivat ainakin työmarkkinajärjestöt, yrittäjät ja kolmas sektori. Valmistelussa on katsottu, että työllisyystoimikunta tulisi nimetä esimerkiksi työllisyysasioiden neuvottelukunnaksi, jotta nimi ei ole lähes sama kuin jo toimiva työllistämistoimikunta. Työllisyysasioiden neuvottelukunnan ja työllistämistoimikunnan rooleja tulee arvioida jatkossa.

2.

Työllisyydenhoidon järjestämistavasta annettiin edellä mainittu työllisyydenhoidon työryhmän esitys kesäkuussa. Esityksessä on huomioitu sekä kaupungin sisäiset että ulkoiset kumppanuudet. TE-toimiston kanssa on aloitettu kumppanuusohjelman valmistelu vuonna 2015.

3.

Kaupunginkanslian yksi päätavoitteista on luoda saumattomuutta eri palvelujen välillä sekä kaupungin omien toimijoiden että ulkopuolisten toimijoiden välillä. Tämä tavoite näkyy vahvasti myös työllisyydenhoidon työryhmän raportissa. Respan valmennuspalvelut on pyrkinyt rakentamaan asiakkailleen saumattoman polun työhön ja koulutukseen. Tuleva Ohjaamo pyrkii poistamaan hallintojen välisiä saumakohtia tuomalla usean hallinnon yhteisen palvelumallin asiakkailleen. Maahanmuuttajien työllisyyden edistämiseksi on saatu Töissä Suomessa -hankkeelle rahoitus, jolla pyritään luomaan maahanmuuttajille saumattomia polkuja kielen oppimiseen ja työllistymiseen, mm. rakentamalla Suomen ensimmäinen expat-house.

Eläkeselvittelyä toteutetaan työkyyselvitys-yksikössä. Yksikkö on sosiaali- ja terveystieteiden sosiaalisen ja taloudellisen tuen alainen ja se hoitaa muitakin tehtäviä kuin eläkeselvityksiä. Sen asiakkaina on paljon muitakin kuin työttömiä. Yksikön toiminta liittyy vahvasti sosiaaliseen kuntoutukseen. Tämän vuoksi yksikköä ei ole perusteltua sijoittaa suoraan työvoiman palvelukeskuksen alaiseksi, mutta eläkeselvittelyn tulee olla jatkossakin vahvasti osa Duurin palveluvalikoimaa.

4.

Osaamisen ja ammattitaidon parantamisella ja päivittämisellä on yhä kasvava merkitys työttömien mahdollisuuksille työllistyä. Ammattitaidon lisäämiseksi ja päivittämiseksi kaupungin työllisyyden hoidon toimijat järjestävät osaamiskorttikoulutuksia ja kehittävät osatutkintoja sekä opinnollistamista. Opinnollistamisella osoitetaan työvaltaisessa oppimisympäristössä hankittu osaaminen, joka voidaan myöhemmin tunnistaa ja tunnustaa osaksi opintoja.

Opetusvirasto tarjoaa työllistymisen edistämiseksi erilaisia vaihtoehtoja osaamisen kartuttamiseen ja toisen asteen koulutuksen suorittamiseen. Yhteistyössä kaupunginkanslian työllisyydenhoidon (ml. Respa) kanssa toteutetaan työkokeilujen ja palkkatukitöiden opinnollistamista.

Helsingin kaupunki 200 vuotta –juhlarahalla toimeenpantu avoin ammattiopisto edistää nuorten työllistymistä tarjoamalla koulutuksen ja työelämän ulkopuolella oleville nuorille väylän ammatilliseen koulutukseen. Avoimessa ammattiopistossa on mahdollista suorittaa tutkinnon osia, tutustua eri ammattialoihin ja saattaa peruskouluopinnot loppuun. Lisäksi stadin ammattiopistossa monipuolistetaan opintoja. Tavoitteena on tarjota yhä useampia reittejä työelämän osaamisen lisäämiseksi.

Stadin aikuisopiston nuorten aikuisten osaamisohjelma (NAO) on suunnattu pelkän peruskoulun varaan jääneille 20–29-vuotiaille nuorille. Nuorten aikuisten osaamisohjelmassa käynnistetään opinnot, totutellaan opiskelurytmiin, kiinnitetään huomiota elämänhallintaan, opiskellaan työllistymistä edistäviä lupakortteja sekä hankitaan työelämätaitoja. Ammattitreenijakson jälkeen siirrytään alakohtaisiin opintoihin.

Sosiaali- ja terveystieteiden työllistymisen tuessa opinnollistetaan kuntouttavan työtoiminnan tehtäviä. Kuntouttavan työtoiminnan työtehtävät avataan ja selvitetään, mihin ammatilliseen perustutkintoon tai tutkinnon osaan ne sopivat. Tällä hetkellä työllistymisen tuessa on mahdollista saavuttaa osaamista 19 tutkinnon osassa.

5.

Palvelutarpeen arviointi on tärkeä osa toimivaa työllisyydenhoidon kokonaisuutta. Nykyisellään palvelutarpeen arviointiin on käytössä useita tapoja. Laissa työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta on määritelty, miten työttömien asiakkaiden palvelutarve määritellään kartoitusjakson aikana. Helsingin TYP-verkosto suunnittelee ja kehittää toimintaansa lain edellyttämällä tavalla. TYP-verkostossa asiakkaat osallistuvat terveystarkastukseen, jonka yhteydessä määritellään työkykyindeksi.

Työllisyydenhoidon työryhmän työssä on huomioitu palvelutarpeen arvioinnin tärkeä merkitys. Työllisyydenhoidon kokonaisuudelle tulisi luoda yhteinen palvelutarpeen arvioinnin malli. Helsingin ei ole tarkoituksenmukaista rakentaa mallia yksin, vaan työssä on otettava huomioon myös valtakunnalliset toimintakyvyn ja työkyvyn arvioinnin kehittämishankkeet. Helsingin työllisyydenhoidon kuntakokeilu on jo mukana Kuntaliiton toimintakykymittaristohankkeessa.

6.

Duurin yritysysteistyö on sovittu työnjaollisesti valtion TE –toimiston vastuulle. Helsingin TYP-verkosto on uusimassa toimintamalliaan. Uudessa asiakasprosessissa painottuu työllistymisen edistämisen palvelupolku, jossa yhtenä toimintana on työnantajayhteistyö.

Kaupungin työllisyydenhoidon kokonaisuudessa yritysysteistyötä toteutetaan nykyisellään pääasiassa kaupunginkanslia elinkeino-osastolla. Uudistamalla kaupungin työllisyydenhoito yhdeksi kokonaisuudeksi voidaan paremmin taata kaupungissa toteutettava yritysysteistyö kaikille työllisyydenhoidon toimijoille. Kaupungin omien yrityskoordinaattoreiden määrää on lisätty ja heidän työnsä ohjataan myös Duurin asiakkaiden käyttöön.

7.

Kaupungin työllisyydenhoito on järjestänyt yritysysteistyötä erilaisin yhteisin hankkein, joissa kumppaneina on ollut rekrytoivia yrityksiä. Esimerkiksi Forumin kauppakeskuksen kanssa on sovittu yhteistyöstä, jossa Forumin yrittäjät tarjosivat kevään aikana työttömille nuorille työkokeilupaikan kahdeksi kuukaudeksi. Kaupungin Respa-hanke on avustanut Forumin yrityksiä rekrytoinnissa ja käytännön asioiden hoitamisessa TE-toimiston kanssa. Kaupunki tarjoaa nuorille osana työkokeilua asiakaspalvelukoulutusta, puhejudo-kurssin, elintarvikkeiden kanssa työskenteleville mahdollisuuden suorittaa hygieniapassi ja suomen kielen opiskelumahdollisuuden työn ohella. Lisäksi Respan uravalmentajat tukevat nuoria työkokeilun aikana henkilökohtaisella neuvonnalla, jotta nuori voi työstää samalla myös omia jatkosuunnitelmiaan.

Kuntakokeiluun ja Respaan on palkattu yrityskoordinaattorit, joiden tehtävänä on järjestää yritysysteistyötä. Myös Ohjaamo-hankeeseen on rekrytoitu yrityskoordinaattorit. Tavoitteena on yritysysteistyön toteuttaminen hyviksi havaituilla yhteistyömalleilla ja uusien mallien luominen. Tarkemmat työtavat yritysysteistyölle ja kohtaannon edistämiseksi voivat sisältää jatkossa myös työtöri –tyyppisiä tapahtumia.

8.

Helsingissä tarjotaan työttömille työllistymismahdollisuuksia omissa virastoissa ja liikelaitoksissa. Palkkatuetun työn lisäksi työttömillä on mahdollisuus päästä kaupungille työkokeiluun tai kuntouttavaan työtoimintaan. Ns. avustavia työtehtäviä järjestetään erityisesti sosiaali- ja terveystöviraston työllistymisen tuessa. Työllistymisen tuki järjestää kuntouttavaa työtoimintaa yhteistyössä esimerkiksi Staran ja kotihoidon

kanssa. Lisäksi on tarjolla yksittäispaikkoja mm. kirjastoissa, seurakunnissa, järjestöissä, päiväkodeissa ja asukastaloissa. Työtehtävät ovat avustavia työtehtäviä, kuten vanhusten kanssa seurustelua, saattoja, pieniä remontteja, roskien keräämistä, ympäristön parannusta, ruohonleikkuuta jne. Palkkatukityössä kaupungilla aloittaa vuosittain noin 1 300 henkilöä.

Jotta työllisyysenhoidon palvelut edistäisivät työllistymistä avoimille työmarkkinoille mahdollisimman tehokkaasti, on työpaikkoja, työkokeilupaiikkoja ja kuntouttavaa työtoimintaa tarkoituksenmukaista tarjota monipuolisesti eri toimialoilta, eikä rajoittua tiettyyn toimialaan tai avustaviin tehtäviin. Työllistämispalvelun tulee tuottaa sen hetkisen työpaikan lisäksi aina lisäarvoa jatkotyöllistymisen kannalta. Avustavat työtehtävät eivät välttämättä tarjoa yksistään riittävää lisäarvoa jatkotyöllistymisen kannalta. Tämän vuoksi niiden painopistettä palveluissa ei ole tarkoituksenmukaista kasvattaa suhteessa muuhun työllisyysenhoidon palvelutarjontaan.

9.

Työllisyysenhoidon eri toimintayksiköt keräävät asiakaspalautteita eri keinoin. Käytössä on mm. asiakasraateja ja asiakaskyselyjä. Kuntouttavan työtoiminnan yhteydessä kaikilta asiakkailta kerätään palautetta. Asiakasraateja on käytetty toiminnan kehittämisessä. Mm. työvoiman palvelukeskuksessa toteutettiin viime vuonna asiakaskysely, jonka tuloksia on hyödynnetty uuden toiminnan suunnittelussa. Respassa on työskennellyt nuorten vertaisohjaaja. Yhtenäistä asiakaspalautteen keräämistä ei työllisyysenhoidolla kuitenkaan ole. Olisi tarkoituksenmukaista luoda yhteinen järjestelmä palvelemaan koko työllisyysenhoitoa. Olisi myös tarkoituksenmukaista, että osa kysymyksistä olisi samoja pääkaupunkiseudulla tai kuuden suurimman kaupungin palveluissa, jotta saataisiin hyvä vertailtavuus. Työllisyysenhoidon kokonaisuudistuksessa tulee huomioida myös yhteisen asiakaspalauttejärjestelmän kehittäminen.

10.

Kesätyöseteli on kokeilu, jossa Helsingin kaupunki korvaa 300 euroa työnantajalle, joka palkkaa 9-luokkalaisen nuoren kesäksi töihin kesäsetelillä 1.6.–16.8.2015 välisenä aikana. Elinkeino-osasto ja nuorisoasiainkeskus kattavat kulut 340 000 euroon saakka siten, että nuorisoasiainkeskus kattaa 11,8 prosenttia ja kaupunginkanslian elinkeino-osasto 88,2 prosenttia toteutumasta. Kesäseteli on kaksivuotinen kokeilu, jonka jatkoa arvioidaan tulosten ja kustannustehokkuuden perusteella. Rahoitus arvioidaan osana kokeilun kokonaisarviointia.

07.09.2015

Sj/1

11.

Pääkaupunkiseudullinen THL:n koordinoima Hankinnoista duunia (HANDU) – ESR -hanke käynnistyy toukokuussa 2015. Helsingin osahanke tukee työllistämisehdon prosessimaista käyttöönottoa hankintatoiminnassa. Hankkeessa selvitetään työllistämisehdon juridiset edellytykset ja käytännön toimivuus. Osahankkeessa mallinnetaan työllistämisehdon soveltamiskriteerejä kilpailutusnäkökulmasta, toisin sanoen esim. sitä, millaisissa hankintojen kilpailutuksissa (hankinnan luonne) on tarkoituksenmukaista asettaa euromääräinen raja, jonka ylittyessä voittaja velvoitetaan työllistämään tietty määrä pitkäaikaistyöttömiä. Helsingin osa-hanke toteutetaan hankintakeskuksen ja kaupunginkanslian yhteistyönä. Pilotin tavoitteena on kymmenen työttömän helsinkiläisen työllistäminen työllistämisehtoa ja/tai sosiaalisia kriteerejä soveltamalla.

12.

Mikäli kuntakokeilua jatketaan, Helsingin kannattaa olla siinä mukana sillä edellytyksellä, että kuntakokeilun jatkossa on aidosti mahdollisuus kokeilla uusia toimintamalleja erityisesti valtion ja kunnan välisen työnjaon suhteen. Helsingin tulee aktiivisesti edistää sitä, että hallitusohjelman mukainen selvittely kokonaisvastuun (resursseineen) siirrosta valtiolta kunnille tehdään kaupunkiseutujen kokeiluilla, jossa Helsinki on mukana.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Ritva Viljanen

Lisätiedot

Ilkka Haahtela, maahanmuutto- ja työllisyysasioiden päällikkö, puhelin: 09 310 25565
ilkka.haahtela(a)hel.fi

Liitteet

1 SDP:n ryhmäaloite Kvsto 11.2.2015 asia 17